

Jaap Toorenaar

HOE VERZINNEN ZE HET?

Bedenkers van
onvergetelijke
reclames
aan het woord

MAVEN
PUBLISHING

Inhoud

6	Welke reclamecampagnes worden besproken?	74	Hoofdstuk 7 Even Apeldoorn bellen. Beroemder dan Centraal Beheer?
9	Inleiding	100	Hoofdstuk 8 Wie is er niet groot mee geworden? Het schijnverband van Calvé-pindakaas.
13	Hoofdstuk 1 En dan is er koffie... De stille overtuigingskracht van Douwe Egberts.	114	Hoofdstuk 9 Je bent een rund als je met vuurwerk stunt. Goedgekeurd door Eva Jinek.
20	Hoofdstuk 2 Meer verstand van verzekeren. Het laatste overblijfsel van Victoria Vesta.	125	Hoofdstuk 10 Wij van Wc-eend adviseren Wc-eend. Nederlands nieuwste gezegde.
27	Hoofdstuk 3 Met de Fiat Panda lach je iedereen uit. Bedenker onbekend.	144	Hoofdstuk 11 De springende kabouters van Mazda. Aanbeden en omstreden.
41	Hoofdstuk 4 Melk. De witte motor. Geen mededeling maar een mokerslag.	150	Pauzenummer 2 De top 100 van meestgebruikte reclamezinnen op sociale media.
49	Pauzenummer 1 Spoedcursus: Zo bedenk je een ijzersterke slogan.	169	Hoofdstuk 12 'Foutje, bedankt' van Reaal. Een oplichter helpt een verzekeraar.
57	Hoofdstuk 5 Petje Pitamientje. Het niet-gecaste wonderkind van Calvé.	176	Hoofdstuk 13 Leuker kunnen we 't niet maken, wel makkelijker. Een bekentenis van de Belastingdienst.
64	Hoofdstuk 6 Het Zwitserlevengevoel. Een verzinsel wordt een verschijnsel.		

- 183 Hoofdstuk 14
**15 miljoen mensen. De zelfont-
houding van de Postbank.**
- 193 Hoofdstuk 15
**De zwanen van KLM. Een over-
winning op de bedrijfsblindheid.**
- 201 Hoofdstuk 16
**De olifant van Rolo.
Wereldkampioen in de
categorie tv-commercials.**
- 207 Hoofdstuk 17
**Ik heb nog zo gezegd:
geen bommetje.
De theaterwet van Melkunie.**
- 215 Hoofdstuk 18
**De vrienden van Amstel.
Het succes van een stiefzoon.**
- 221 Hoofdstuk 19
**Ben. Een mens tussen de
bedrijven.**
- 227 Hoofdstuk 20
**De Bob. Een Nederlands kind
van Vlaamse ouders.**
- 236 Pauzenummer 3
**Vroeger, toen reclame minder
commercieel was.**
- 245 Hoofdstuk 21
**4 uur Cup-a-Soup. Een nieuwe
akker om in te zaaien.**
- 259 Hoofdstuk 22
**Jochem de Bruin ontbloot de
wortels van de Rabobank.**
- 268 Hoofdstuk 23
**Geschiedt/Ongeschiedt.
De Landmacht stelt een
persoonlijke vraag.**
- 276 Hoofdstuk 24
**De supermarktmanager van
Albert Heijn. ‘Wat kost een
pak melk bij u?’**
- 283 Hoofdstuk 25
**‘Het waren twee fantastische
dagen’ van Tempo-Team.
Nederlands bekendste
afscheidsspeech.**
- 287 Pauzenummer 4
**Wat zijn onze bekendste
reclamemelodieën?**
- 297 Hoofdstuk 26
**De ex-miljonair van Telfort.
Opgestaan uit de prullenbak.**
- 304 Hoofdstuk 27
Toegift.
- 318 Hoofdstuk 28
Een soort samenvatting.
- 323 **Wie komen er aan het woord?**
- 325 **Woord van dank**
- 327 **Over de auteur**

Welke reclamecampagnes worden besproken?

- 137 **ABN AMRO** • *De bank*
- 280 **Albert Heijn** • *De supermarktmanager*
- 315 **ALS** • *Ik ben inmiddels overleden*
- 217 **Amstel** • *De drie vrienden*
- 178 **Belastingdienst** • *Leuker kunnen we 't niet maken, wel makkelijker*
- 224 **Ben** • *Ik ben Ben*
- 242 **Blue Band, Bona, Era, Zeeuws Meisje, Brio, Becel**
- 174 **Boter** • *Met echte boter krijg je ze weer aan tafel*
- 129 **Bovag** • *Beun de Haas*
- 313 **Camping Rotterdam** • *Opstelten*
- 57 **Calvé-pindakaas** • *Petje Pitamientje*
- 100 **Calvé-pindakaas** • *Wie is er niet groot mee geworden?*
- 74 **Centraal Beheer** • *Even Apeldoorn bellen*
- 87 **C1000** • *Geen fratsen, dat scheelt*
- 308 **Citroën** • *CX*
- 245 **Cup-a-Soup** • *Dat zouden meer mensen moeten doen*
- 119 **Delta Lloyd** • *... Zeker Delta Lloyd*
- 13 **Douwe Egberts** • *En dan is er koffie...*
- 136 **Duyvis** • *Als er een fuif is*
- 24 **EasyJet** • *Zwanen*
- 27 **Fiat** • *Met de Fiat Panda lach je iedereen uit*
- 111 **Fruit Joy** • *Hij is groen!*
- 188 **Gamma** • *Dat zeg ik. Gamma*
- 46 **Grolsch** • *Op een dag drink je geen bier meer, maar drink je Grolsch*
- 291 **Grolsch** • *Vakmanschap is meesterschap*

36	Guhl • Je tweede natuur
132	HAK • Martine Bijl
225	Hans Brinker Hostel
47	Heineken • Bier zoals bier bedoeld is
251	Heineken • Biertje?
255	Heineken • Walk-in fridge
35	HIJ • Colberts
189	De Hypotheker • Jazeker. De Hypotheker
310	IBM • Blauwe streepjes
112	Jumbo • Het Jumbo-gezin
193	KLM • Zwanen
301	KPN • Goeiemoggel
268	Landmacht • Geschikt/Ongeschikt
145	Mazda • De springende kabouters
40	Melk • De witte motor
207	Melkunie • Al het goeie komt van Melkunie-koeien
312	Ministerie van Economische Zaken • Verstandig met energie
227	Ministerie van Verkeer en Waterstaat • De Bob
130	Mora • Cora van Mora
71	NMB • De NMB denkt met u mee
304	NRC Handelsblad • Onontkoombaar voor wie de nuance zoekt
273	NS • Opeens heb je het, je wordt conducteur
165	OHRA • Paarse krokodil
126	Paturain • Da's pas fijn
183	Postbank • 15 miljoen mensen
259	Rabobank • Jochem de Bruin
169	Reaal • Foutje, bedankt
201	Rolo • Olifant
33	Shell • Naomi Campbell
128	Shell • Shell helpt
115	SIRE • Je bent een rund als je met vuurwerk stunt
122	SIRE • Wie is toch die man die op zondag altijd het vlees komt snijden?
61	Smiths-chips • Ze smaken zoals ze kraken
95	Sportlife • Yetiball
97	Tele2 • Niet omdat het moet, maar omdat het kan
297	Telfort • De ex-miljonair
283	Tempo-Team • Twee fantastische dagen
20	Victoria Vesta • Meer verstand van verzekeren
138	Wc-eend • Wij van Wc-eend adviseren Wc-eend
133	Yogho Yogho • In je moeders linnenkast
64	Zwitserleven • Zwitserlevengevoel

**Vrijwel alle genoemde
reclame-uitingen
zijn te zien op
hoeverzinnenzehet.nl**

Inleiding

Ruim zeventuizend Nederlandse Max Verstappen-supporters spoeden zich in juli 2017 naar de Red Bull Ring in Oostenrijk. Zij hopen op een topklassering voor hun idool in de negende race van het formule 1-seizoen, maar hij staakt zijn strijd bijna meteen na de start. Verstappen heeft een probleem met de koppeling en wordt aangereden door Alonso. De maandag erna zegt een fan over dit avontuur, waarvoor hij twintig uur onderweg was, op Radio 1: 'Ach, het waren twee fantastische seconden.'

Een week later springt een nogal corpulente dame in het zwembad Aarweide in Nieuwveen. Ze hoort gelukkig de opmerking niet die ze een dorpsgenoot ontlokt: 'Ik heb nog zo gezegd: geen bommetje.'

Diezelfde avond drinken twee Groningse studentes in een café op de Grote Markt ieder drie glazen chardonnay, het laatste glas onder het motto 'Niet omdat het moet, maar omdat het kan.'

Voor veel mensen is reclame de spam in hun dagelijkse leven. Commerciële praatjes, waarvoor we ons het liefst afsluiten en die we, als het even kan, ontwijken als hondendrollen op de stoep. Toch bestaan er reclamecampagnes die de spleten en kieren van onze gebarricadeerde hoofden vonden en zich verankerd hebben in ons bewustzijn. In dit boek vind je een overzicht van wat ik als onvergetelijke reclames beschouw, plus uitgebreide vraaggesprekken met de bedenkers ervan. Welke boodschap wilden hun opdrachtgevers kwijt? Welke (dwaal)sporen hebben ze bewandeld om bij hun idee te komen? Hebben ze vermoed dat hun vondst jaren later nog zou opduiken in krantencolumns, cabaretprogramma's of Kamerdebatten?

Vrijwel alle reclamemensen die ik benaderde voor dit boek stemden meteen in met een interview. Een aantal van hen is met pensioen en de meesten werken

Jongen vraagt zich af welke vreemde snuiter de rollade aansnijdt.
Uit SIRE-commercial.

niet meer voor de adverteerder waarvoor ze hun bekendste campagne maakten. Het lijkt erop dat dit een positieve invloed heeft op hun openhartigheid. Ik stel in elk geval voor om een Nederlands gezegde aan te vullen: kinderen, dronkaards en pensionado's spreken de waarheid.

Wie is toch die man die op zondag altijd het vlees komt snijden?

Dit boek gaat over onvergetelijke reclamecampagnes, schrijf ik, maar 'onvergetelijk' is een lastige term. Van het afwasmiddel Dreft kennen veel mensen een filmpje met een lange tafel en een nog veel langere tafel. Het is een sterk beeld, het product zou langer meegaan. Toch ken ik geen enkele afwasser of afdroger die de commercial als onvergetelijk bestempelt.

'Roemrijk' is misschien een passender kwalificatie voor campagnes in dit boek, 'bekend en gewaardeerd' of zelfs 'geliefd'. Je denkt al snel dat het campagnes moeten zijn die jarenlang lopen, van grote concerns met immense budgetten. Dat hoeft niet. Voor SIRE is in 1997 een eenvoudig filmpje gemaakt dat misschien maar een half jaar op tv was, met een thema dat twintig jaar later nog landelijk bekend is: 'Wie is toch die man die op zondag altijd het vlees komt snijden?' Er is hoop voor armlastige adverteerders die toch indruk willen maken.

Aan de klimaatverandering die de komst van het internet en de sociale media in het reclamevak veroorzaakten, besteed ik amper aandacht. In discussies over de effecten van klassiek versus digitaal adverteren meng ik me niet. Onvergetelijke woorden en beelden blijven onvergetelijk, denk ik, op welk scherm of schermpje ze ook verschijnen.

Breed publiek

Nu je het zegt, ik heb me nog niet voorgesteld. Ik werk als tekstschrijver op een reclamebureau in Rotterdam; voor dit boek sprak ik met vakgenoten. Reclame-mensen blijven buiten hun vakgebied in de regel anoniem; ik ben onbekend van een commercial met Evert van Benthem voor Calvé ‘Wie is er niet groot mee geworden?’ pindakaas. Het is werk dat Peter van den Engel en ik bedachten in 1986. Andere regels van mijn hand zijn: ‘De maatschappij. Dat ben jij’, ‘NRC *Handelsblad*. Slijpsteen voor de geest’ en ‘Een beter milieu begint bij jezelf’.

Tussen alle geboorteverhalen van gedenkwaardige reclamecampagnes vind je in dit boek vier pauzenummers. Een spoedcursus ‘Zo bedenk je een ijzersterke slogan’, de top 100 van meestgebruikte reclamezinnen op sociale media, reclame van voor het tv-tijdperk en een overzicht van bekende reclamemuziek.

Dit is een geschiedenis- en leerboek voor mensen in de reclame-, marketing- en communicatiebranche en een verhelderend boek voor iedereen die weleens rond wil kijken achter de prachtig beschildeerde bordkartonnen coulissen van de reclame. Vakjargon heb ik zo veel mogelijk vermeden en eigenlijk heb ik het in alle vraaggesprekken ook niet zoveel gehoord. In het hart van het reclamevak regeert de eenvoud, anders verzin je weinig dat het grote publiek begrijpt en aanspreekt.

Ik wens je veel plezier met de verhalen van mijn vakgenoten die terugdenken aan de dag waarop ze een idee bedachten dat miljoenen Nederlanders jaren later nog kennen. Misschien brengen ze je op gedachten waar we nog veel van zullen horen.

Jaap Toorenaar